

REFERAT FRA DET 2. KONSULTASJONSMØTET 29. april 2011

Saksnr.: 11/121

Tilstede: *Fra staten:*

Statsråd Liv Signe Navarsete (KRD), statssekretær Dag-Henrik Sandbakken (KRD), statssekretær Hilde Singsaas (FIN), statssekretær Tone Toften (HOD), statssekretær Lisbet Rugtvedt (KD), statssekretær Henriette Westhrin (BLD), statssekretær Gina Lund (AD), statssekretær Astri Aas-Hansen (JD) (deltok fra 12.30–13.30), statssekretær Raimo Valle (FAD).

Fra KS:

Leder Halvdan Skard, Oddleif Olavsen, Harald Danielsen, Odd Arild Kvaløy, Line Vennesland, Helge Eide (adm.)

Dato: 29. april kl. 12.30-14.30

Møteleder: Statsråd Liv Signe Navarsete

Referent: Inga Gjerdalen (KRD)

1. Konsultasjonsmøtet

Statsråd Liv Signe Navarsete ønsket velkommen til det 2. konsultasjonsmøtet, der saker som skal omtales i kommuneproposisjonen for 2012 er hovedtema.

Innkalling og dagsorden ble godkjent. Norges forpliktelser knyttet til oppfølging av FNs barnekonvensjon ble meldt opp som sak under eventuelt fra BLD.

2. Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren og KS sine forventninger til kommuneopplegget for 2012

Navarsete viste til at Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har oppdatert sin forståelse av den økonomiske situasjonen i kommunesektoren, men at hovedtrekkene er de samme som i utvalgets innspill til det første konsultasjonsmøtet 2011.

TBU viser bl.a. til at inntektsveksten var lavere i 2010 enn i 2009. Dette har sammenheng med at den finanspolitiske tiltakspakken mot finanskrisen bidro til høy inntektsvekst i 2009. Aktivitetsveksten som har vært høy i de foregående år, ble mer avdempet i 2010. Nivået for investeringer i kommunesektoren er historisk høyt innenfor de fleste tjenestoområder. Netto

driftsresultat for sektoren anslås nå til 3,2 prosent i 2010. Korrigert for forhold som følger av forvaltningsreformen anslås driftsresultatet for sektoren samlet til om lag 2¾ prosent, mens det i 2009 lå på 3 prosent.

Halvdan Skard konstaterte at regjeringen og KS er enige i hovedtrekkene i situasjonsforståelsen, men at bildet bør nyanseres noe. Han understreket at det er viktig å følge med på prognoser for utviklingen i demografien og dekningsgrader. I denne sammenheng pekte han på at det fortsatt er et økt behov for barnehageplasser, økt frafall i videregående opplæring, samt en negativ utvikling i antall lærlinger. KS ønsker også at TBU framover kommenterer premieavviket for pensjon sin betydning for netto driftsresultat i sin situasjonsforståelse.

Skard understreket at lønnsoppgjøret vil ha betydning for hvordan situasjonen ser ut for kommunesektoren ved inngangen til 2012. Skard påpekte at lønnsoppgjøret er kommunesektorens eget ansvar, men at kommuneoppgjøret kan påvirkes av utfallet i staten.

Skard slo fast at regjeringen i kap. 3 i materialet gir signaler om videre utvikling av velferdstjenestene i 2012 og framover. KS forventer at inntektsrammen til kommunene blir styrket dersom staten foreslår konkrete standardhevinger på ulike områder i 2012. Frie inntekter gir mer effektiv ressursutnyttelse i kommunesektoren enn omfattende bruk av øremerkede tilskudd. Skard understreket at øremerking over tid gir utilsiktede virkninger.

Navarsete sa at det er behov for og ønsker om forbedringer på ulike områder, og understreket at regjeringens ambisjon er at ulike tiltak også framover skal kunne gjenspeiles i overføringene til kommunesektoren. Navarsete sa at regjeringen tar med seg innspillene fra KS i det videre arbeidet med statsbudsjettet og sa seg enig i at det er behov for åpen dialog om sammenhengen mellom økonomi og oppgaver.

3. Kommunesektorens oppgaver og tjenester

3.1 Helse- og omsorgsdepartementet

Samhandlingsreformen

Harald Danielsen påpekte at antall søknader om midler til Helsedirektoratet viser at kommunene er klare til å sette i gang reformen. Danielsen sa videre at det må være aksept for at implementeringen av reformen vil innebære administrative kostnader. Omfanget av administrasjonskostnader er usikkert, og må utredes og tas høyde for i det videre arbeidet.

Skard uttrykte bekymring for risikoen kommunesektoren får knyttet til innføring av kommunal medfinansiering. Han sa videre at KS er glad for at det er inngått en intensjonsavtale om videre oppfølging og at KS har fått gi innspill til arbeidet med kostnadsnøkler.

Toften takket KS for godt samarbeid så langt og sa at HOD ser fram til videre samarbeid og samhandling ved iverksetting av reformen. Blant annet er KS invitert med i det videre arbeidet med oppgjørsordningen knyttet til innføringen av kommunal medfinansiering og utskrivingsklare pasienter. Hun understreket deretter at målet med den nye folkehelseloven er å styrke det forebyggende langsiktige og tverrsektorielle arbeidet.

Investeringsstilskudd for sykehjem og omsorgsboliger

KS er urolig for ev. øremerking av driftsmidler til heldøgns opphold og understreket at øremerking av midler ikke vil gi økte ressurser dersom totalrammen er den samme.

Forskrift om verdig eldreomsorg

Odd Arild Kvaløy sa at innføringen av verdighetsgarantien er en endret måte å styre og regulere på som er krevende for kommunene. KS er urolig for en slik utvikling i statens styring av kommunesektoren.

Toften noterte seg innspillet.

3.2. Kunnskapsdepartementet

St.meld. om ungdomstrinnet

Statssekretær Lisbet Rugtvedt orienterte kort om meldingen som ble lagt fram samme dag som konsultasjonsmøtet. Målet med meldingen er å gi økt motivasjon for læring gjennom en mer praktisk og relevant ungdomsskole, bidra til resultatforbedringer og hindre frafall. De viktigste virkemidlene er en gradvis gjeninnføring av valgfag, økt fleksibilitet for den enkelte skole i fag/timefordeling og et nytt program som skal styrke ferdigheter knyttet til klasseledelse, pedagogikk og metodebruk.

Ressursnorm for lærere

Rugtvedt sa at departementet jobber med et høringsnotat om ressursnorm for lærere. Partene var enige om å drøfte saken nærmere i forbindelse med dette arbeidet.

Lærlingeplasser

Skard understreket at kommuner og fylkeskommuner har et særlig ansvar for å tilby lærlingeplasser i kommunal sektor og at KS ser at de kan ta inn flere lærlinger enn i dag.

Rugtvedt sa at hun er glad for at signalene fra KS om at kommunesektoren bør gjøre mer for å skaffe læreplasser.

Barnehager

Skard sa at det er viktig for kommunesektoren at barnehagesektoren er rammefinansiert og at barnehageområdet ikke kan skjermes for kommunale prioriteringer. KS mener at det bør vurderes om barnehagens bestemmelser om opptak skal endres.

Vennesland sa at KS legger til grunn at tallene for tilskudd til private barnehager vil endre seg i løpet av året. Det jobbes fortsatt med beregninger i kommunene. Hun påpekte også at det fortsatt er en viss uro knyttet til utdanningskriteriet i kostnadsnøkkelen.

Rugtvedt understreket at KD er opptatt av at rammefinansieringsmodellen skal bli vellykket, men at overgangen til rammefinansiering gir enkelte utfordringer i en sektor der om lag 50 pst. er private tilbydere. Hun kommenterte deretter at utdanningskriteriet er basert på faglige og statistiske analyser og per i dag best forklarer variasjoner i kommunenes utgiftsbehov. Kunnskapsdepartementet vil framover følge utviklingen i faktorer som påvirker etterspørselen nøye. Hun orienterte også om at Kjell Erik Øie vil overta etter Sylvia Brustad som leder av det offentlige utvalget om styring av barnehagesektoren.

3.3 Arbeidsdepartementet

Kvalifiseringsprogrammet

Statssekretær Gina Lund sa at AD følger nøye med på hvordan kommunene legger til rette for deltakelse i kvalifiseringsprogrammet og at departementet har merket seg innspillet fra KS om fordeling av midlene fra 2012.

Sysselsettingsstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne

Lund omtalte kort hvordan AD har organisert involveringen av ulike parter. AD har merket seg innspillet om at KS har blitt orientert, men mener de ikke er involvert, i denne prosessen.

3.4. Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet

Barnevern

Skard understreket at det er dokumentert at mange flere får hjelp av barnevernet, men at det tar tid å få på plass nye ansatte. KS ønsker å prøve ut ulike modeller for organisering av barnevernet.

Statssekretær Henriette Westhrin svarte at det ikke vil være mulig å få flere erfaringer fra forsøk før evalueringen av forvaltningsreformen i barnevernet skal være fullført. BLD ønsker derfor ikke å sette i gang forsøk nå. Westhrin oppfordret videre kommunesektoren til å gi innspill på hensiktsmessige modeller for organisering av barnevernet framover. Dette er et tema BLD ønsker dialog med KS om. BLD må finne løsninger som passer både for små og store kommuner.

Forslag om endringer i introduksjonsloven

Skard viste til forslaget som innebærer at rett og plikt i opplæring i norsk og samfunnskunnskap utvides fra 300-600 timer, og at staten mener at utvidelsen av timetallet ikke vil føre til utgifter som ikke allerede dekkes av dagens tilskudd. KS ønsker at saken meldes opp som kostnadsberegningssak.

Westhrin viste til at det er planlagt et møte mellom KS og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet etter at beregningsutvalget legger fram sin rapport i juni. Hun noterte seg innspillet fra KS.

Utgifter til syke og funksjonshemmede som får opphold

Westhrin sa hun har forståelse for at kommunene synes det er vanskelig å bosette personer med funksjonshemninger. Dette er et tema som må tas med i den videre dialogen om bosettingsarbeidet. Det er bl.a. avtalt et nytt møte mellom BLD og KS i juni om ny bosettingsordning der også andre tema kan drøftes.

Retningslinjer for beregning av selvkost

Navarsete viste til at KRD har ansvaret for retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester, og ser nå behov for en revisjon av veilederen. KRD tar sikte på å sette i gang et prosjekt med ekstern faglig bistand første halvår 2011. Formålet med prosjektet er å bidra med løsningsforslag som kan innarbeides i eksisterende veileder. Det er ønskelig å involvere KS i arbeidet og KRD vil komme tilbake til hvordan KS skal involveres.

Skard orienterte om at KS i 2007 fikk utarbeidet en FoU-rapport om selvkostprinsippet (*Selvkostprinsippet – Hva innebærer det og hvilke effekter har det for kommunene?* av Ernst&Young) og overleverte et eksemplar av rapporten.

Nivået på kommunale byggesaksgebyrer

Navarsete sa at departementet ikke har erfaringer som tilsier at loven og forskriftene medfører et økt behov for saksbehandling, selv om det i en overgangsfase vil måtte gjøres en innsats for å tilpasse saksbehandlingen til de nye kravene. Hun understreket at KRD ønsker enklere saksbehandling og ba derfor om at kommunene får fram eksempler som kan klargjøre problemstillingen. Reglene for våtromsarbeider skal etter planen forenkles slik at oppfølgingen av disse blir mindre ressurskrevende.

Universell utforming

Navarsete merket seg innspillet om utgifter til universell utforming, og viste til prinsippet om kompensasjon for merutgifter som følge av lovpålagte krav.

Bostøtte

Navarsete sa hun har merket seg innspillet KS har gitt etter evalueringen av bostøtten og tar dette med seg i videre arbeid.

Boligområdet

Navarsete viste til at ordningen med utleieboliger skal evalueres og at hun er opptatt av ev. forbedringer på dette området. Evalueringen vil trolig gi innspill på behov for endringer i regelverket.

3.7 Miljøverndepartementet

Klimapolitikken

Navarsete sa at staten har notert seg merknadene fra KS.

3.7 Samferdselsdepartementet

Prisutvikling på driftskontrakter for fylkesvegene og arbeidet med nasjonale føringer

Odd Arild Kvaløy sa at KS er glad for at FIN vil vurdere om SSBs kostnadsindeks for drift og vedlikehold bør innarbeides i den kommunale deflatoren på bakgrunn av fylkeskommunenes økte ansvar for drift og vedlikehold av veger etter forvaltningsreformen. Han understreket videre at fylkeskommunene ikke ser behov for sterkere nasjonale føringer for det nye fylkesvegnettet.

3.8 Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Det samiske perspektivet i kommunesektoren

Partene påpekte at det er etablert et samarbeid mellom KS, Sametinget, KRD og FAD om ulike spørsmål som berører kommunene og den samiske befolkningen.

Modernisering av anskaffelsesregelverket

Skard viste til at regelverket for offentlige anskaffelser er komplisert og at klagene til KOFA øker i antall. KS ønsker at FAD foretar en gjennomgang av det sønorske regelverket med sikte på å fjerne slike hindringer.

Statssekretær Raimo Valle viste til at FAD avventer prosesser i EU som etter planen skal slutføres i løpet av 2012. Han viste videre til at KOFA har gjort noen grep som skal bidra til å redusere saksbehandlingstida, men at komplekse saker nødvendigvis tar noe tid.

KS ba FAD allerede nå sette i gang arbeidet med det nasjonale regelverket, og ikke vente med dette arbeidet til etter avsluttet prosess i EU.

3.9 Justisdepartementet

Vergemålsloven og Nødnett

Statssekretær Astri Aas-Hansen og Skard konstaterte at involvering av KS i kostnadsberegning av vergemålsloven er igangsatt, og at drøfting av ulike problemstillinger knyttet til nytt nødnett tas i kostnadsberegningen av denne saken.

Harald Danielsen sa at KS legger til grunn at prinsippet for virksomhetsoverdragelse legges til grunn ved overføring av ansvaret for denne oppgaven fra kommunene til fylkesmannen.

Aas-Hansen understreket at det har vært runder med fylkesmennene allerede om dette spørsmålet og at dette vil drøftes med KS i den videre dialogen.

4. Kostnadsberegningssaker

Navarsete viste til behandlingen under kapittel 3 av forslaget som innebærer at rett og plikt i opplæring i norsk og samfunnskunnskap utvides fra 300-600 timer.

5. KS sitt forslag om endringer i konsultasjonsordningen

Navarsete viste til at regjeringen har vurdert forslaget fra KS og oppsummerte regjeringens alternative forslag.

Skard sa at KS vil komme tilbake med et svar på regjeringens tilbakemelding, herunder at det 3. konsultasjonsmøtet i august foreslås avvirket f.o.m. 2011.

6. Orienteringssaker

Det ble ikke knyttet særskilte kommentarer til orienteringssakene.

7. Bilaterale avtaler

Lund viste til dialogen AD hadde med KS høsten 2010 og på nyåret 2011, om en ev. videreføring avtalen om samarbeid mellom NAV og utdanningsmyndighetene. Lund viste til at AD fortsatt ønsker en slik avtale mellom KS og AD.

Skard svarte at KS er kjent med ADs synspunkter i saken. KS ønsker at KD og AD vurderer om samarbeidet på dette feltet kan inngå i en ev. ny avtale på kunnskapsområdet mellom AD, KD og KS, siden dette arbeidet må ses i sammenheng med "Ny giv".

Lund ga uttrykk for at dette er lite hensiktsmessig for AD. AD ser helst at det inngås en egen avtale mellom AD og KS.

8. Eventuelt

Westhrin viste til at FN i januar 2010 eksaminerte BLD om hvordan Norge følger opp FNs barnekonvensjon. FN understreket viktigheten av at kommunesektoren følger opp Norges forpliktelser etter konvensjonen. I etterkant av eksaminasjonen ble det arrangert et møte mellom BLD og de frivillige organisasjonene. Også disse understreket viktigheten av å ta oppfølging av forpliktelsene etter konvensjonen opp med kommunalt nivå og de ba om at dette ble tatt opp under konsultasjonsmøtet mellom KS og regjeringen, spesielt i forhold til barns rettigheter og NAV på kommunalt nivå.

BLD og KS ble enige om å følge opp arbeidet med barnekonvensjonen overfor kommunene, og i det arbeidet se til hva som gjøres i Troms i deres arbeid med sjumilssteget.